

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ ΣΗΜΕΡΑ

του Σεβ. Μητροπολίτου Αττικής κ. Παντελεήμονος

Γ' Ὁ Θεολογικός Διάλογος μετά τῶν Παλαιοκαθολικῶν

Οἱ λεγόμενοι Παλαιοκαθολικοί, εὐθύς μετά τήν ἀπόσχισή τους ἀπό τήν Ρώμη καί τήν ἀπόρριψη τῶν ἀποφάσεων τῆς Α' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ τό 1870, ἐστράφησαν πρὸς τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία καί ἄρχισαν ἐπαφές καί θεολογικές συζητήσεις μέ Ὁρθοδόξους θεολόγους. Μέ τούς Παλαιοκαθολικούς ἐνώθηκε τό 1889 καί ἡ λεγόμενη Ἐκκλησία τῆς Οὐτρέχτης, ἡ ὁποία ἀπό τό 1725 εὐρίσκετο σέ διάσταση μέ τή Ρώμη. Μέ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνήλθε τό 1931 στήν Βόννη τῆς Γερμανίας ἡ πρώτη Συνδιάσκεψη Ὁρθοδόξων καί Παλαιοκαθολικῶν μέ συμμετοχή τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πλὴν τῆς Ρωσικῆς. Ἡ Συνδιάσκεψη αὐτή ὕστερα ἀπό μακρές καί ἐπίπονες θεολογικές συζητήσεις κατέληξε σέ πλήρη σχεδόν συμφωνία σέ θέματα πίστεως καί ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἐξαιρέσει τοῦ ζητήματος τῆς μυστηριακῆς διακοινωνίας, (intercommunio) μεταξύ Παλαιοκαθολικῶν καί Ἀγγλικανῶν, καί ἔθεσε τίς σταθερές βάσεις γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς πλήρους ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μεταξύ Ὁρθοδόξου καί Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅμως λόγω τῶν πολιτικῶν ἐξελίξεων στήν Εὐρώπη καί τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου πού ἀκολούθησε τό ἔργο αὐτό δέν εὐδωθήκε.

Τό 1961 ἡ Α' Πανορθόδοξος Διάσκεψις ἀπεφάσισε τήν προώθηση τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μέ τούς Παλαιοκαθολικούς καί τό 1963 ἡ Γ' Πανορθόδοξος Διάσκεψις συνέστησε Διορθόδοξο Θεολογική Ἐπιτροπή γιά νά προπαρασκευάσῃ τόν Διάλογο, ἡ ὁποία συνήλθε στό Βελιγράδι τό 1966 καί κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι εἶναι ἐλάχιστες οἱ θεολογικές διαφορές μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται σέ θέματα περὶ Ἐκκλησίας, Μυστηρίων, Filioque καί διακοινωνίας μέ τούς Ἀγγλικανούς καί ὅτι θά ἔπρεπε νά ζητηθοῦν ἐπίσημα κείμενα γιά τήν διδασκαλία τῶν Παλαιοκαθολικῶν σέ αὐτά τά θέματα. Οἱ Παλαιοκαθολικοί ἀπέστειλαν στήν Διορθόδοξο Θεολογική Ἐπιτροπή τὰ ζητηθέντα δογματικά κείμενα καί αὐτή συνήλθε σέ δύο Διασκέψεις στό Chambesy τό 1970 καί στή Βόννη τό 1971 καί ἐπρότεινε τήν ἔναρξη τοῦ ἐπίσημου Θεολογικοῦ Διαλόγου, ὁ ὁποῖος καί ἄρχισε μέ τήν Α' Γενική Συνέλευση τῆς Ὀλομελείας τόν Αὐγούστο τοῦ 1975 στό Διορθόδοξο Πατριαρχικό Κέντρο τοῦ Chambesy. Σ' αὐτήν, τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐξεπροσώπησαν οἱ Καθηγηταί Ἰωάν. Καρμίρης καί Ἰωάν. Καλογήρου.

Ἀκολούθησαν καί ἄλλες Συνελεύσεις τῆς Ὀλομελείας τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου, στό Chambesy τόν Αὐγούστο τοῦ 1977, στή Βόννη τόν Αὐγούστο τοῦ 1979, στήν Μονή Ζαγκόρσκ στή Ρωσία τό Σεπτέμβριο τοῦ 1981, στό Chambesy τόν Οκτώβριο τοῦ 1983, στό Amersfoort τῆς Ὀλλανδίας τόν Οκτώβριο τοῦ 1985 καί στήν Καβάλα τό 1987, πού ὑπῆρξε καί ἡ τελευταία. Κατά τίς συνελεύσεις αὐτές καταρτίσθηκαν, ἐγκρίθηκαν καί ἐδημοσιεύθηκαν κοινά κείμενα ἀφορῶντα σέ ὁλόκληρο τό θεματολόγιο τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καί ἐπῆλθε συμφωνία ὡς πρὸς τήν δογματική διδασκαλία τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἡ τελευταία Ὀλομέλεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου, πού συνήλθε στήν Καβάλα, παρέπεμψε στά ἀρμόδια ἐκκλησιαστικά ὄργανα καί τῶν δύο συνδιαλεγόμενων μερῶν τόν καθορισμό τῶν προϋποθέσεων καί τοῦ τρόπου ἀποκαταστάσεως τῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ὅμως παρά τήν ἐπιτυχή διεξαγωγή καί περάτωση τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου πέρασαν 16 ἔτη χωρίς νά προχωρήσουν οἱ δύο Ἐκκλησίες σέ ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας. Τοῦτο προφανῶς ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι οἱ Παλαιοκαθολικοί δέν ἐπιθυμοῦν νά διακόψουν τήν διακοινωνία (intercommunio) πού διατηροῦν μέ τούς Ἀγγλικανούς καί ἀκόμη διότι εὐθύς ἀμέσως μετά τήν περάτωση τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μέ τούς Ὁρθοδόξους ἐπροχώρησαν σέ διακοινωνία μέ τούς Λουθηριανούς.